FUNDACJA Togatus PRO BONO

BIULETYN nr 2(2)/2017

www.fundacja.togatus.pl

r.pr. Sylwia Bormańska-Gadomska

PRAKTYCZNE ASPEKTY PODZIAŁU MAJĄTKU

Wszystko ładnie, wszystko pięknie gdy się żyje w zgodzie, a co w przypadku kiedy przyjdzie podjąć decyzję co do podziału majątku? Niejeden po fakcie zadaje sobie to pytanie. Zagadnienie jest szerokie zatem poniżej wskażę wybrane aspekty, które trochę przybliżą nam tę trudną materię. Małżeństwo czy konkubinat problem ten sam, a przepisy, które należy stosować niekoniecznie.

I. Udziały w majątku wspólnym

Zgodnie z art. 43 § 1 krio[1] oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym. Jednakże z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku. Spadkobiercy małżonka mogą wystąpić z takim żądaniem tylko w wypadku, gdy spadkodawca wytoczył powództwo o unieważnienie małżeństwa albo o rozwód lub wystąpił o orzeczenie separacji (art. 43 § 2 k.p.c.). Przy ocenie, w jakim stopniu każdy z małżonków przyczynił się do powstania majątku wspólnego, uwzględnia się także nakład osobistej pracy przy wychowaniu dzieci i we wspólnym gospodarstwie domowym (art. 43 §3 k.p.c.).

Na tym kto kwestionuje powyższe spoczywa ciężar udowodnienia tego faktu, który płynie z art. 6 k.c[2] (kto twierdzi ten dowodzi). Art. 43§2 krio określa dwie przesłanki ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym, które

[1] Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. 2017, poz. 682), dalej krio.

[2] Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (t.j. Dz. U. 2017, 459).

muszą wystąpić łącznie to: ważne powody i stopień przyczynienia się[3]. Przez ważne powody rozumie się takie okoliczności, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego sprzeciwiają się przyznaniu jednemu z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do powstania której ten małżonek się nie przyczynił[4]. Jeśli chcemy określenia przez Sąd nierównych udziałów należy nasze żądanie zgłosić w piśmie, spełniając wymogi z art. 126, 187 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.[5] O zwrocie wydatków i nakładów z majątku odrębnego na majątek wspólny Sąd orzeka wyłącznie na wniosek zgłoszony w postępowaniu w pierwszej instancji, a domagający się ich zwrotu zobowiązany jest dokładnie określić te żądania, którymi Sąd jest związany. Z uwagi na treść art. 207 k.p.c. Sąd pominie nasze twierdzenia jeśli będą spóźnione. Zatem w apelacji nie możemy występować z żądaniem nierównych udziałów. Natomiast rozszerzenie żądania o świadczenia za dalsze okresy dopuszczalne jest w postępowaniu przed Sądem drugiej instancji, na podstawie art. 383 w zw. z art. 13§2 k.p.c., niezależnie od tego czy strona domagająca się ich sama wniosła apelację. Co istotne to Sąd, a nie wnioskodawca, zobowiązany jest do ustalenia w toku postępowania o podział majątku wspólnego, składu i wartości tego majątku. Od obowiązku tego nie zwalnia Sądu obciążająca wnioskodawcę powinność wskazania we wniosku o podział majątku wspólnego tego majątku[6].

II. Wydatki i nakłady

Odnośnie wydatków i nakładów poczynionych w małżeństwie art. 45 krio wskazuje, że każdy z małżonków powinien zwrócić wydatki i nakłady poczynione z majątku wspólnego na jego majątek osobisty, z wyjątkiem wydatków i nakładów koniecznych na przedmioty majątkowe przynoszące dochód. Może

[3] Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2013 r., sygn. akt IV CSK 553/12.

[4] Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2012 r., sygn. akt II CSK 259/12.

[5] Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. 2016, poz. 1822 z późn. zm.), dalej k.p.c.

[6] Wyrok Sądu Najwyższego z dnia z 2 lipca 2015r., sygn. akt V CSK 651/14.

żądać zwrotu wydatków i nakładów, które poczynił ze swojego majątku osobistego na majątek wspólny. Nie można żądać zwrotu wydatków i nakładów zużytych w celu zaspokojenia potrzeb rodziny, chyba że zwiększyły wartość majątku w chwili ustania wspólności. Zwrotu dokonuje się przy podziale majątku wspólnego, jednakże sąd może nakazać wcześniejszy zwrot, jeżeli wymaga tego dobro rodziny. Zgodnie z art. 45 § 3 krio powyższe przepisy stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dług jednego z małżonków został zaspokojony z majątku wspólnego.

W przypadku jeśli dostaniemy darowiznę do majątku wspólnego i będziemy dochodzili ustalenia przez Sąd nierównych udziałów z uwagi na ważny powód i przyczynienie się to dowodowo będzie to trudne. Sprawa wydaje się jasna jeśli jakaś nieruchomość przekazana została w formie aktu notarialnego albo w przypadku umowy, w której przekazano nam sumę pieniężną i zgłoszono powyższe do Urzędu Skarbowego. Natomiast jeśli przykładowo rodzice przekazują nam sumę pieniężną bez zgłoszenia do Urzędu Skarbowego, a dodatkowo konto mamy wspólne i w przekazie nie jest zaznaczone dla kogo, to trudno będzie udowodnić, iż była to darowizna poczyniona tylko i wyłącznie na naszą rzecz. Podstawa do dochodzenia nierównych udziałów istniałaby jeśli w przekazie by wskazano chociaż imię osoby, dla której dokonano przelewu.

Co natomiast w sytuacji jeśli poczyniliśmy nakłady z majątku osobistego na majątek osobisty? W takim przypadku należy złożyć pozew o zapłatę, a nie żądać zwrotu we wniosku o podział majątku. Nakłady z majątku odrębnego jednego z małżonków na majątek odrębny drugiego podlegają rozliczeniu z majątku wspólnego tylko wówczas, gdy na przedmiot majątkowy stanowiący majątek odrębny jednego z małżonków dokonano nakładów zarówno z majątku wspólnego, jak i z majątku odrębnego małżonków[7]. Żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym może być zgłoszone w ramach postępowania o

[7] Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 czerwca 2002 r., sygn. akt IV CKN 1108/00.

podział majątku wspólnego, może też być dochodzone odrębnym powództwem. Nie może jednak być dochodzone po dokonaniu podziału majątku wspólnego[8].

III. Zbycie przedmiotu należącego do majątku wspólnego

Nie ma znaczenia jaką cenę sprzedaży faktycznie uzyskał były małżonek w razie zbycia przedmiotu należącego do majątku wspólnego, jeżeli takie zbycie jest bezskuteczne wobec drugiego z małżonków. Sprzedaż traktuje się jak niebyłą i ustala wartość zbytego przedmiotu tak, jakby nadal należał do majątku wspólnego, a więc według stanu z chwili ustania wspólności ustawowej i według jego wartości rynkowej z chwili podziału[9].

IV. Przedawnienie roszczenia o podział majątku

Roszczenie o podział majątku wspólnego – w świetle art. 220 i art. 1035 k.c. w zw. z art. 46 krio nie ulega przedawnieniu[10].

V. Właściwość Sądu

Zgodnie z art. 566 k.p.c. W sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami właściwy jest sąd miejsca położenia majątku, a jeżeli wspólność ustała przez śmierć jednego z małżonków - sąd spadku. Żądanie ustalenia nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym nie ulega przedawnieniu[11].

[8] Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 kwietnia2015 r., sygn. akt III CZP 9/15.

[9] Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2007 r., sygn. akt IV CSK 139/07.

[10] Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2013r., sygn. akt. II CSK 546/12.

[11] Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 1972 r., sygn. akt III CZP 83/72.

VI. Otwarte fundusze emerytalne

Zgodnie z art. 126 ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych[12] jeżeli małżeństwo członka otwartego funduszu uległo rozwiązaniu przez rozwód lub zostało unieważnione, środki zgromadzone na rachunku członka funduszu, przypadające byłemu współmałżonkowi w wyniku podziału majątku wspólnego małżonków, są przekazywane w ramach wypłaty transferowej na rachunek byłego współmałżonka w otwartym funduszu.

Wypłata środków zgromadzonych na rachunku członka pracowniczego funduszu, które były objęte małżeńską wspólnością majątkową, w przypadku rozwiązania małżeństwa przez rozwód lub unieważnienia małżeństwa, następuje bezpośrednio na rzecz jego byłego współmałżonka w terminie 1 miesiąca od dnia przedstawienia funduszowi dowodu, że środki te przypadły byłemu współmałżonkowi (art. 130 ust. 1 ustawy). Wskazany przepis stosuje się odpowiednio w przypadku ustania wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa członka pracowniczego funduszu albo umownego wyłączenia lub ograniczenia wspólności ustawowej między członkiem tego funduszu a jego małżonkiem (ust. 2).

Zatem jak dzielić środki z OFE? Sąd Najwyższy uznał, że po połowie[13].

VII. Przedmioty służące do prowadzenia przedsiębiorstwa

A co się dzieje z przedmiotami nabytymi w czasie trwania wspólności ustawowej służącymi do prowadzenia przedsiębiorstwa? Nabyte w czasie trwania wspólności ustawowej przedmioty służące do prowadzenia przedsiębiorstwa powinny należeć do tej samej masy majątkowej co przedsiębiorstwo[14].

---

[12] Ustawa z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (t.j. Dz. U. 2017, poz. 870).

[13] Postanowienie z dnia z 28 sierpnia 1997r Sadu Najwyższego z dnia 3 lutego 2016 r., sygn. akt V CSK 323/15.

[14] Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2014 r., sygn. akt III CSK 87/14.

VIII. Prawo najmu lokalu mieszkalnego

Prawo najmu lokalu komunalnego stanowi składnik majątku wspólnego i podlega rozliczeniu przy podziale tego majątku. Jego wartość odpowiada różnicy pomiędzy czynszem opłacanym a czynszem wolnym, z uwzględnieniem, w konkretnych okolicznościach, okresu prawdopodobnego trwania stosunku najmu[15].

IX. Wpisanie do księgi wieczystej jednego z małżonków

Wpisanie nieruchomości w księdze wieczystej na nazwisko jednego z małżonków nie wyłącza tego, że nieruchomość jest objęta wspólnością i po ustaniu wspólności staje się współwłasnością po połowie[16]. Własność nieruchomości nabyta przez jednego ze współmałżonków w drodze zasiedzenia wchodzi w skład majątkowej wspólności ustawowej wówczas, gdy bieg terminu zasiedzenia zakończył się w czasie trwania wspólności ustawowej[17].

X. Konkubinat

Do rozliczenia konkubinatu nie można stosować ani wprost ani przez analogię przepisów z zakresu małżeńskich stosunków majątkowych. Z samego faktu wspólnego pożycia stron, prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego, nie wynika domniemanie współwłasności (wspólności) poszczególnych rzeczy[18]. Do rozliczeń majątkowych pomiędzy osobami pozostającymi w trwałym związku faktycznym (konkubinacie) mogą mieć zastosowanie przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu, nienależnym świadczeniu, a także przepisy o zniesieniu współwłasności. Zazwyczaj przyjmuje się, że konkubent działał w dobrej wierze czyniąc nakłady na bieżące potrzeby.

[15] Uchwała Sadu Najwyższego z dnia 9 maja 2008 r., sygn. akt III CZP 33/08.

[16] Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 lutego 2013 r., sygn. akt I CSK 586/12.

[17] Uchwała Sadu Najwyższego z dnia 28 lutego 1978 r., sygn. akt III CZP 7/78.

[18] Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 12 czerwca 2014r., sygn. akt I A Ca 601/13.

Jeśli ktoś kwestionuje dobrą wiarę to na nim spoczywa ciężar udowodnienia tego na podstawie art. 6 k.c. W pozwie o zapłatę przeciwko konkubentowi możemy wtedy ubiegać się o zwrot poczynionych nakładów przykładowo na majątek osobisty partnerki, gdyż raczej nie jest to dobra wiara. Wszystko zależy od okoliczności danej sprawy.

Waldemar Baranowski

LIKWIDACJA STANOWISKA PRACY A MOŻLIWOŚĆ KWESTIONOWANIA WYPOWIEDZENIA UMOWY O PRACĘ PRZEZ PRACOWNIKA

W praktyce zawodowej niejednokrotnie można spotkać się z sytuacją, gdy pracodawca wręcza pracownikowi zatrudnionemu na czas nieokreślony wypowiedzenie umowy o pracę, wskazując jako przyczynę likwidację stanowiska pracy, czy to z przyczyn organizacyjnych, czy z powodów ekonomicznych. Co do zasady argumentacja taka jest słuszna i właściwa, a sąd nie powinien dokonywać analizy konieczności zmian restrukturyzacyjnych w zakładzie pracy, ponieważ nie jest rolą sądu wkraczanie w działalność pracodawcy. Okoliczność, czy występuje konieczność dokonania zmian organizacyjnych, należy do autonomii zarządczej pracodawcy. Wskazać jednakże należy, iż kwestionowanie przez pracownika wypowiedzenia umowy o pracę i związana z tym ingerencja sądu są dopuszczalne, jeżeli likwidacja stanowiska pracy jest nieprawdziwą przyczyną wypowiedzenia, albowiem miała charakter pozorny. Taka sytuacja ma miejsce wówczas, gdy na stanowiska zwalnianych pracowników zatrudnia się innych.

Przyjmuje się w orzecznictwie, że likwidacja stanowiska pracy stanowi rzeczywistą przyczynę wypowiedzenia umowy o pracę, jeżeli jest na tyle zaawansowana, że nie ma wątpliwości co do jej wykonania. Dlatego istnienie

stanowiska pracy w dniu wypowiedzenia umowy nie jest równoznaczne z brakiem rzeczywistej przyczyny, jeżeli w okresie wypowiedzenia lub w późniejszym, nieodległym czasie, stanowisko to faktycznie zostaje zlikwidowane w związku z tymi zmianami. Wskazać przy tym należy, iż rozdzielenie zadań związanych ze zlikwidowanym stanowiskiem pracy między innych pracowników po rozwiązaniu stosunku pracy z pracownikiem zatrudnionym na tym stanowisku, nie daje podstaw do uznania niezasadności wypowiedzenia umowy o pracę tej osobie. Pracodawca ma bowiem prawo zmniejszyć liczbę pracowników przez likwidację danego stanowiska i rozdzielić związane z nim zadania w celu racjonalizacji kosztów i związanej z tym optymalizacji pracy. Podkreślenia przy tym wymaga, iż w sytuacji, gdy po upływie terminu do wniesienia odwołania do sądu pracy pracownik uzyska informację, iż pracodawca zatrudnił na jego miejsce inną osobę i przyczyna wypowiedzenia umowy o pracę okazała się być pozorna, pracownikowi przysługuje prawo wniesienia odwołania do sądu wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu w ciągu 7 dni od dnia powzięcia informacji o zatrudnieniu innej osoby na jej miejsce, przywołując przy tym okoliczności, na podstawie których pracownik uzyskał wiedzę o bezprawnym działaniu pracodawcy.

W tym miejscu należy jednak wskazać, iż powyższa sytuacja nie obejmuje okoliczności, gdy dotychczasowe obowiązki zwalnianego pracownika powierzono podmiotowi zewnętrznemu, współpracującemu z firmą na podstawie umowy cywilnoprawnej. Tym samym prawidłowe jest zwolnienie pracownika i nie można mówić o pozornej przyczynie wypowiedzenia, gdy zadania tego pracownika przejęła inna firma współpracująca z pracodawcą, np. na zasadzie outsourcingu.

Odrębnego omówienia wymaga sytuacja, gdy pracodawca dokonuje wyboru zwolnienia jednego pracownika spośród większej liczby pracowników, zajmujących jednakowe stanowiska pracy. W takim przypadku przedsiębiorca, decydując się na wypowiedzenie umowy konkretnemu pracownikowi, ma na

uwadze nie tylko likwidację stanowiska pracy, lecz także to, że dany pracownik jest ze znanych mu względów „gorszy" (mniej przydatny dla pracodawcy) od innych. Jeśli więc pracodawca przy dokonywaniu redukcji zatrudnienia z przyczyn organizacyjnych, w przypadku większej liczby pracowników zatrudnionych na tożsamych stanowiskach pracy musi zastosować kryteria doboru pracowników do zwolnienia z pracy, to w wypowiedzeniu powinien nawiązać do zastosowanego kryterium i je podać, a także wskazać, że wybór ten jest usprawiedliwiony znanymi pracownikowi okolicznościami, na przykład jego niższymi kwalifikacjami zawodowymi w porównaniu do innych pracowników, których dotyczyły przyczyny zmuszające pracodawcę do ograniczenia zatrudnienia. Taka potrzeba bierze się stąd, że wymuszona względami ekonomiczno-organizacyjnymi redukcja zatrudnienia uzasadnia wypowiedzenie umów o pracę tylko przy zastosowaniu obiektywnych, równych i sprawiedliwych kryteriów wyboru do zwolnienia z pracy pracowników wytypowanych spośród ogółu zatrudnionych, których dotyczyły przyczyny zmuszające pracodawcę do dokonywania zwolnień z pracy. Przyczyna wypowiedzenia powinna być zatem tak sformułowana, aby pracownik wiedział i rozumiał, z jakiego powodu pracodawca dokonuje wypowiedzenia oraz wyboru jego osoby i mógł zadecydować o ewentualnym wniesieniu lub zaniechaniu wniesienia odwołania do sądu.

Należy podkreślić, iż okoliczności podane pracownikowi w wypowiedzeniu umowy o pracę, a następnie ujawnione w postępowaniu sądowym, muszą być takie same, zaś pracodawca pozbawiony jest możliwości powoływania się przed organem rozstrzygającym spór na inne przyczyny mogące przemawiać za zasadnością wypowiedzenia umowy. W sądowym postępowaniu odwoławczym dopuszczalna jest co prawda konkretyzacja wskazanej pracownikowi przyczyny wypowiedzenia, ale dotyczy to jedynie możliwości uzupełnienia opisu przyczyny wypowiedzenia w oparciu o okoliczności oczywiście znane zwalnianemu pracownikowi, które występują jako sekwencja

powiązanych związkiem przyczynowo-skutkowym zdarzeń objętych ujawnioną na piśmie przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę, czego nie można odnieść do przytaczania kryteriów wyboru pracowników do zwolnienia, stanowiących najistotniejszą część przyczyny wypowiedzenia w sytuacji dokonywania redukcji zatrudnienia. Waga tych okoliczności jest tak znacząca dla zasadności wypowiedzenia, że nie można pozbawiać pracownika możliwości zapoznania się z nimi już w momencie wypowiedzenia umowy o pracę, co pozwala na ich kwestionowanie w chwili złożenia odwołania do sądu, a pracodawcy uniemożliwia ewentualne „dostosowanie" tych kryteriów do okoliczności danej sprawy już w toku postępowania sądowego.

Lidia Makarewicz

TERMINY WNIESIENIA ODWOŁANIA DO SĄDU PRACY

Od 1 stycznia 2017 r. weszły w życie zmiany w Kodeksie pracy[1]. Zostały one wprowadzone ustawą z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie niektórych ustaw w celu poprawy otoczenia prawnego przedsiębiorców[2]. Zmiany te dotyczyły między innymi terminów na wniesienie odwołania do sądu pracy.

Do końca 2016 r. przepisy Kodeksu pracy uprawniały pracownika do wniesienia odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę do sądu pracy w terminie 7 dni od dnia otrzymania pisma wypowiadającego umowę o pracę. Z kolei w terminie 14 dni od dnia doręczenia zawiadomienia o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia lub od dnia wygaśnięcia umowy o pracę, pracownik mógł wnieść do sądu żądanie o przywrócenie do pracy lub odszkodowanie. Termin 14 dni przysługiwał również na wniesienie żądania nawiązania umowy o

[1] Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. 2016, poz. 1666).

[2] Dz. U. 2016, poz. 2255.

pracę i liczył się od dnia doręczenia zawiadomienia o odmowie przyjęcia do pracy.

Wprowadzona zmiana wydłużyła i ujednoliciła wyżej wymienione terminy. Obecnie wynoszą one 21 dni.

Istotnym jest, iż niedotrzymanie tychże terminów skutkować będzie oddaleniem powództwa. Aczkolwiek znamiennym jest, iż jeżeli do uchybienia terminu doszło bez winy własnej pracownika, to znaczy z przyczyn od niego niezależnych, może on wnieść do sądu pracy wniosek o przywrócenie uchybionego terminu. Wniosek ten wnosi się do sądu pracy w terminie 7 dni od dnia ustania przyczyny uchylenia. We wniosku trzeba przy tym uprawdopodobnić okoliczności, które uzasadniają przywrócenie terminu.

Lidia Makarewicz

WNIOSEK O WYJAWIENIE MAJĄTKU PRZEZ DŁUŻNIKA

W praktyce nierzadko występują sytuacje, iż po ciężkim i długotrwałym procesie, po uzyskaniu tytułu wykonawczego (tj. m.in. orzeczenia sądowego opatrzonego klauzulą wykonalności) i w końcu wszczętym postępowaniu egzekucyjnym przeciwko dłużnikowi, postępowanie to zostaje umorzone z uwagi na jego bezskuteczność, spowodowaną nieposiadaniem przez dłużnika majątku, z którego można by wyegzekwować należność. Sytuacja ta będzie mniej frustrująca dla wierzyciela, gdy uświadomi on sobie, że nie jest do końca bezradny i istnieje jeszcze szansa na wyegzekwowanie należności od dłużnika. Ustawodawca bowiem w art. 913 i nast. Kodeksu postępowania cywilnego[1] uregulował możliwość żądania przez wierzyciela zobowiązania dłużnika do wyjawienia majątku i złożenia przyrzeczenia.

[1] Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz. U. 2016, poz. 1822 z późn. zm.), dalej k.p.c.

Instytucja wyjawienia majątku ma na celu uzyskanie przez wierzyciela informacji o majątku dłużnika, których do tej pory nie posiadał, co umożliwi skierowanie przeciwko dłużnikowi egzekucji, a w konsekwencji wyegzekwowanie należności i zapewnienia skuteczności postępowania egzekucyjnego. Jeżeli zatem zajęty w postępowaniu egzekucyjnym majątek dłużnika nie rokuje zaspokojenia egzekwowanych należności lub jeżeli wierzyciel wykaże, że na skutek prowadzonej egzekucji nie uzyskał w pełni zaspokojenia swej należności, może on żądać zobowiązania dłużnika do złożenia wykazu majątku z wymienieniem rzeczy i miejsca, gdzie się znajdują, przypadających mu wierzytelności i innych praw majątkowych oraz do złożenia przyrzeczenia według roty: "Świadomy znaczenia mych słów i odpowiedzialności przed prawem zapewniam, że złożony przeze mnie wykaz majątku jest prawdziwy i zupełny."

Ustawodawca zapewnił ponadto możliwość żądania przez wierzyciela wyjawienia majątku przez dłużnika także przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Wierzyciel, który wystąpi z tym żądaniem będzie musiał uprawdopodobnić, że nie uzyska zaspokojenia w pełni swojej należności ze znanego mu majątku albo z przypadających dłużnikowi bieżących świadczeń periodycznych (okresowych) za okres sześciu miesięcy lub uprzednio wezwać dłużnika do spełnienia świadczenia. Podkreślenia natomiast wymaga, iż przedmiotowe wezwanie do zapłaty może nastąpić dopiero po uzyskaniu tytułu wykonawczego i koniecznie musi zostać wysłane listem poleconym za potwierdzeniem odbioru. Dopiero gdy dłużnik, w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania do zapłaty, nie spełnił świadczenia, wierzyciel będzie mógł wystąpić do Sądu z żądaniem o wyjawienie majątku.

Żądanie to składa się w formie wniosku o nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku do sądu rejonowego właściwości ogólnej dłużnika, tj. właściwego ze względu na jego siedzibę lub miejsca zamieszkania. Natomiast jeżeli dłużnik nie ma miejsca zamieszkania w Polsce, ogólną właściwość oznacza

się według miejsca jego pobytu w Polsce, a gdy nie jest ono znane lub nie leży w Polsce - według ostatniego miejsca zamieszkania dłużnika w Polsce. Do wniosku należy dołączyć odpis protokołu zajęcia lub inne dokumenty uzasadniające obowiązek wyjawienia majątku. W przypadku zaś kiedy wniosek złożono przed wszczęciem postępowania egzekucji należy również dołączyć tytuł wykonawczy. Pamiętać przy tym należy, iż wniosek o nakazanie dłużnikowi wyjawienia majątku podlega opłacie w wysokości 40 zł. Opłatę należy uiścić bezpośrednio w kasie sądu albo w formie znaków opłaty sądowej, bądź na rachunek bankowy sądu.

PUNKTY NIEODPŁATNEJ POMOCY PRAWNEJ

Województwo Dolnośląskie – powiaty: Wrocławski, Polkowicki.

Województwo Kujawsko-Pomorskie – powiaty: Aleksandrowski, Grudziądzki, Tucholski, Brodnicki, Żniński, miasto Toruń, miasto Grudziądz.

Województwo Lubuskie – powiaty: Strzelecko-Drezdenecki, Słubicki, Sulęciński,

Województwo Łódzkie – powiaty: Łowicki, Radomszczański, miasto Piotrków Trybunalski.

Województwo Mazowieckie – powiaty: Pruszkowski, Makowski, Węgrowski, Sierpecki, Płoński, Żyrardowski, Legionowski, Garwoliński, Grójecki, Zwoleński, Miński, Ciechanowski, miasto Siedlce.

Województwo Opolskie – powiat: Głubczycki, Krapkowicki, Opolski.

Województwo Podkarpackie – powiaty: Rzeszowski, Jasielski.

Województwo Podlaskie – powiaty: Augustowski, Sejneński, Siemiatycki, Białostocki.

Województwo Pomorskie – powiat Chojnicki, miasto Gdynia.

Województwo Śląskie – powiaty: Zawierciański, Wodzisławski.

Województwo Świętokrzyskie – powiaty: Opatowski, Ostrowiecki.

Województwo Warmińsko-Mazurskie – powiaty: Bartoszycki, Giżycki, Iławski, Nidzicki, Mrągowski, Olecki, miasto Olsztyn.

Województwo Wielkopolskie – powiat Krotoszyński, Pilski, Chodzieski, Ostrowski.

Województwo Zachodniopomorskie – powiaty: Goleniowski, Wałecki, Pyrzycki, Drawski, miasto Świnoujście.

Adresy punktów, w których świadczona jest nieodpłatna pomoc prawna

znajdą Państwo na stronie Fundacji Togatus PRO BONO **www.fundacja.togatus.pl**

Wydawca: Fundacja Togatus PRO BONO, ul. Warmińska 7/1, 10-544 Olsztyn.

Biuletyn został wydany ze środków Fundacji Togatus Pro Bono